

Dosarul nr. 3r-219/21

Prima instanță: Judecătoria Căușeni, sediul central – S. Pleșca

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Bostan, V. Negru, G. Dașchevici

DECIZIE

09 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând recursul depus de către Vasile Moisei și Maria Moisei, precum și reprezentantul acestora, avocatul Ion Cîrlig,

în cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea depusă de către Vasile Moisei și Maria Moisei împotriva Primăriei și Consiliului sătesc Grigorievca, Efim Glodea, Maria Glodea, Nicolai Ivanov și Tatiana Ivanova cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva încheierii din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a declarat inadmisibil apelul depus de către Maria Moisei împotriva hotărârii din 28 iulie 2020 a Judecătoria Căușeni, sediul central, în temeiul art. 236 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ, din motiv că a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232 alin. (1) din Codul administrativ,

constată:

La 12 ianuarie 2018, Vasile Moisei și Maria Moisei au depus acțiune în contencios administrativ, concretizată pe parcursul examinării cauzei, împotriva Primăriei și Consiliului sătesc Grigorievca, Efim Glodea, Maria Glodea, Nicolai Ivanov și Tatiana Ivanova, prin care au solicitat declararea nulității Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren eliberat lui Mihail Brailovschi, cu nr. cadastral xxx.273, aprobarea unui nou proiect al planului cadastral cu nr. xxx cu modificarea hotarelor, planului cadastral și geometric și locul amplasării terenurilor a deținătorilor de teren *de facto*, recunoașterea dreptului de proprietate și eliberarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. cadastral xxx.273, în mărime de xxx ha, după familia Moisei cu amplasarea la locul și hotarele *de facto* deținute.

Prin hotărârea din 28 iulie 2020 a Judecătoria Căușeni, sediul central, s-a respins acțiunea depusă de către Vasile Moisei și Maria Moisei (vol. II, f.d. 232, 235-238 recto-verso).

Nefiind de acord cu hotărârea din 28 iulie 2020 a Judecătoria Căușeni, sediul central, la 30 iulie 2020, Vasile Moisei a depus apel nemotivat, solicitând casarea integrală a hotărârii atacate și emiterea unei decizii noi, prin care să fie admisă integral acțiunea (vol. II, f.d. 239, vol. III, f.d. 1).

Prin încheierea din 16 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a stabilit apelantului Vasile Moisei un termen de 10 zile din momentul comunicării încheierii, pentru prezentarea motivării apelului în Secția Evidență și Documentare Procesuală a Curții de Apel Chișinău (mun. Chișinău, str. Teilor,4) în corespundere cu cerințele prevăzute la art. 233 alin. (1) și (2) și art. 234 alin. (1) din Codul administrativ (vol. III, f.d. 24-26).

La 19 martie 2021, Vasile Moisei și Maria Moisei, reprezentați de avocatul Ion Cîrlig, au depus la Curtea de Apel Chișinău motivarea apelului împotriva hotărârii din 28 iulie 2020 a Judecătorei Căușeni, sediul central, solicitând repunerea în termen, casarea integrală a hotărârii atacate și emiterea unei decizii noi, prin care să fie admisă integral acțiunea (vol. III, f.d. 33-36).

Prin încheierea din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a declarat inadmisibil apelul depus de către Maria Moisei împotriva hotărârii din 28 iulie 2020 a Judecătorei Căușeni, sediul central, în temeiul art. 236 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ, din motiv că a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232 alin. (1) din Codul administrativ (vol. III, f.d. 63-66).

La 21 mai 2021, Vasile Moisei și avocatul Ion Cîrlig, ca reprezentant atât al lui Vasile Moisei, cât și al Mariei Moisei, au depus la Curtea de Apel Chișinău recurs motivat împotriva încheierii din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău (vol. III, f.d. 81).

În motivarea recursului au indicat că instanța de apel eronat a interpretat apelul depus la 19 martie 2021 ca fiind unul nou, or, acesta în esență este motivarea apelului depusă conform încheierii din 16 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Respectiv, cererea de apel din 19 martie 2021 a fost depusă întru înlăturarea neajunsurilor din cererea inițială, care au fost constatate de către instanța de apel prin încheierea din 16 februarie 2020 și pentru care apelanților le-a fost acordat termen pentru înlăturare.

La fel, recurenții au remarcat că instanța de apel nu a observat că la pct. 3 din cererea de apel motivată a fost solicitată repunerea în termen, care *de facto* nu era necesară, deoarece prevederile Codului administrativ au fost executate întocmai, fiind respectate termenele de procedură, fapt care de altfel a fost constatat însuși de către Curtea de Apel Chișinău în încheierea din 27 aprilie 2021.

Recurenții Vasile Moisei și Maria Moisei au solicitat prin cererea de recurs anularea încheierii din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău și transmiterea cauzei la Curtea de Apel Chișinău spre examinare în ordine de apel.

La 27 mai 2021, Curtea Supremă de Justiție a expediat pentru notificare intimaților copia recursului depus de către Vasile Moisei și Maria Moisei împotriva încheierii din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu explicarea dreptului de a depune referințe. Însă, până la examinarea recursului, intimații nu a făcut uz de dreptul lor procedural de a depune referințe cu criticile sale față de motivele recursului.

În corespundere cu articolul 241 alin. (1) din Codul administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Conform articolului 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată, care a emis încheierea contestată,

transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Încheierea recurată a instanței de apel datează cu 27 aprilie 2021. Conform avizelor de recepție a corespondenței DS8001651142AS, DS8001651131AS și DS8001651141AS încheierea instanței de apel a fost notificată intimaților și reprezentanților acestuia la 14 mai 2021 (vol. III, f.d. 72, 76 și 89). Recursul motivat a fost depus la Curtea de Apel Chișinău la 21 mai 2021 (vol. III, f.d. 81).

Astfel, instanța de recurs consideră că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au respectat termenele instituite de legiuitor la articolul 242 din Codul administrativ pentru demararea căii de atac în ordine de recurs.

Prin prisma articolului 191 alin. (5) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, deciziilor și încheierilor curților de apel.

Potrivit articolului 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Examinând recursul depus, prin prisma argumentelor invocate de recurenți și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept pertinente speței, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a-l admite, cu anularea încheierii din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău și a restitui cauza la Curtea de Apel Chișinău spre rejudecarea problemei soluționate prin încheierea casată, din motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 243 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă decizie prin care anulează încheierea și adoptă o nouă încheiere.

Articolul 21 alin. (1) din Codul administrativ stipulează că autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative.

Potrivit art. 22 alin. (1) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sînt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

În corespundere cu art. 194 din Codul administrativ, (1) în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept.

Cercetând starea fapt în baza materialelor și lucrărilor dosarului, Colegiul constată că, la 28 iulie 2020, Judecătoria Căușeni, sediul central, a pronunțat public, în prezența reclamantului Vasile Moisei și în absența reclamantei Maria Moisei, precum și a reprezentantului acestora, avocatului Ion Cîrlig, hotărârea prin care a respins acțiunea (vol. II, f.d. 231).

Conform recipisei de notificare a actului de procedură, în ziua pronunțării dispozitivului hotărârii judecătorești, lui Vasile Moisei i-a fost eliberată o copie de pe acesta (vol. II, f.d. 233).

Conform scrisorii de expediere a actului judecătoresc de la fila dosarului 234, vol. II, la 28 iulie 2020, Judecătoria Căușeni, sediul central, a expedit Mariei Moisei și reprezentantului acesteia, avocatului Ion Cîrlig, pentru notificare copia dispozitivului hotărârii judecătorești din 28 iulie 2020.

La 30 iulie 2020, Vasile Moisei a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 28 iulie 2020 a Judecătorei Căușeni, sediul central (vol. II, f.d. 239, vol. III, f.d. 1).

Conform scrisorii de expediere a actului judecătoresc de la fila dosarului 240, vol. II, la 03 septembrie 2020, Judecătoria Căușeni, sediul central, a expediat reprezentantului reclamanților Vasile Moisei și Maria Moisei, avocatului Ion Cîrlig, pentru notificare copia hotărârii motivate din 28 iulie 2020.

Prin încheierea din 16 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a stabilit apelantului Vasile Moisei un termen de 10 zile din momentul comunicării încheierii, pentru prezentarea motivării apelului în Secția Evidență și Documentare Procesuală a Curții de Apel Chișinău (mun. Chișinău, str. Teilor,4) în corespundere cu cerințele prevăzute la art. 233 alin. (1) și (2) și art. 234 alin. (1) din Codul administrativ (vol. III, f.d. 24-26).

La 19 martie 2021, Vasile Moisei și Maria Moisei, reprezentați de avocatul Ion Cîrlig, au depus la Curtea de Apel Chișinău motivarea apelului împotriva hotărârii din 28 iulie 2020 a Judecătorei Căușeni, sediul central, solicitând repunerea în termen, casarea integrală a hotărârii atacate și emiterea unei decizii noi, prin care să fie admisă integral acțiunea (vol. III, f.d. 33-36).

Prin încheierea din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a declarat inadmisibil apelul depus de către Maria Moisei împotriva hotărârii din 28 iulie 2020 a Judecătorei Căușeni, sediul central, în temeiul art. 236 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ, din motiv că a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232 alin. (1) din Codul administrativ (vol. III, f.d. 63-66).

Efectuând controlul judiciar al încheierii din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, instanța de recurs constată că, la examinarea admisibilității apelului Mariei Moisei, instanța de apel a omis să examineze cererea acesteia cu privire la repunerea în termen, iar drept consecință a interpretat în mod eronat normele de drept procedural pertinente speței și prematur a declarat inadmisibil apelul depus de avocatul Ion Cîrlig în numele Mariei Moisei.

În conformitate cu articolul 232 din Codul administrativ, (1) apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.

(2) Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

Potrivit articolului 236 alin. (1) din Codul administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs.

În corespundere cu art. 236 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ apelul se declară inadmisibil în special când apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232 alin. (1).

Analizând concluziile instanței de apel, cuprinse în încheierea din 27 aprilie 2021, Colegiul consideră că aceasta neîntemeiat a constatat că „apelanta Maria Moisei, care de fapt a omis exercitarea căii de atac în interiorul termenului stabilit de legiuitor, nu a făcut uz de dreptul său de a solicita repunerea în termenul de apel”. Or, în condițiile speței, se atestă că la pct. 3 din revendicările formulate în cererea de apel depusă de avocatul Ion Cîrlig, la 19 martie 2021, în numele și interesele Mariei

Moisei, s-a solicitat repunerea în termen (vol. III, f.d. 33-36).

Respectiv, până a se expune asupra admisibilității apelului depus de către Maria Moisei, Curtea de Apel Chișinău trebuia să examineze cererea acesteia de repune în termenul de apel, conform art. 237 alin. (1) din Codul administrativ, care stipulează că prevederile art. 65 alin. (1)-(3) și (5) se aplică corespunzător pentru repunerea în termenul de apel și în termenul de prezentare a motivării apelului.

La rândul său, art. 65 din Codul administrativ prevede la alin. (1) că dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpă unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului.

Astfel, instanța de apel trebuia să verifice presupusele motive independente de voința apelantei Maria Moisei, care în opinia acesteia au împiedicat-o să-și exercite dreptul de a contesta cu apel hotărârea primei instanțe în interiorul termenului legal.

Totodată, Colegiul notează că în eventualul caz în care Curtea de Apel Chișinău considera că apelanta Maria Moisei nu și-a expus în cererea de repunere în termenul de apel suficient de clar motivele care au determinat omiterea termenului, instanța trebuia să-și asume rolul activ în aflarea adevărului judiciar pentru a-l apropia de adevărul obiectiv și, în conformitate cu art. 219 din Codul administrativ, să poarte o discuție juridică cu apelanta întru precizarea și constatarea acestor circumstanțe. Or, formarea convingerii judecătorului cu privire la realitatea situației de fapt, pe care trebuie să-și întemeieze soluția pronunțată, derivă din corecta și completa desfășurare a probațiunii și din valoarea probelor administrate la soluționarea chestiunii asupra căreia se pronunță.

Relaționând circumstanțele constatate textelor legale precitate, Colegiul conchide că instanța de apel prematur a ajuns la concluzia inadmisibilității apelului depus de Maria Moisei, deoarece primordial trebuia să verifice temeiurile de repunere în termenul de apel.

Conjunctura ipotezelor descrise supra, în coroborare cu normele legale precitate, denotă netemeinicia concluziei instanței de apel, iar faptele relatate generează anularea încheierii recurate, deoarece menținerea acesteia în condițiile enunțate ar constitui o încălcare a dreptului apelantei și ar îngreuna accesul acesteia la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție notează că dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent al tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenție. Dreptul de acces la instanță trebuie să fie „concret și efectiv” (Bellet împotriva Franței, § 38). Efectivitatea dreptului de acces impune ca un individ „să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act ce constituie o ingerință în drepturile sale” (Bellet împotriva Franței, § 36; Nunes Dias împotriva Portugaliei).

Din considerentele menționate și având în vedere că încheierea din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău este neîntemeiată, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul depus de către Vasile Moisei și Maria Moisei, precum și reprezentantul acestora, avocatul Ion Cîrlig și a anula încheierea din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei la Curtea de Apel Chișinău spre rejudecare a

problemei soluționate prin încheierea casată, în același complet de judecată.

Conform articolelor 193, 194, 241 și 243 alin. (1) lit. c), (2) și (3) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul depus de către Vasile Moisei și Maria Moisei, precum și reprezentantul acestora, avocatul Ion Cîrlig.

Se anulează integral încheierea din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău și se restituie la Curtea de Apel Chișinău cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea depusă de către Vasile Moisei și Maria Moisei împotriva Primăriei și Consiliului sătesc Grigorievca, Efim Glodea, Maria Glodea, Nicolai Ivanov și Tatiana Ivanova cu privire la contestarea actului administrativ, spre rejudecarea problemei soluționate prin încheierea casată, în același complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
Președintele ședinței, judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Victor Burduh

Nina Vascan